

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
КУЛЬТУРОЛОГІЯ МОДИ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «КУЛЬТУРОЛОГІЯ МОДИ» підготовки бакалавра

Розробник: ПРИГОДА-ДОНЕЦЬ Т. М. , доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доцент Москвич О. Д.

.Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології протокол №10 від 2 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доцент Москвич О. Д.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	03 Гуманітарні науки 034 Культурологія ОПП Креативні індустрії та медіакультура Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

ППП Пригода-Донець Таміла Миколаївна
Науковий ступінь - кандидат філософських наук
Вчене звання - доцент
Посада - доцент кафедри культурології
Контактна інформація: телефон 0505393317, електронна пошта:
tamprygoda@gmail.com

Дні занять: за розкладом: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК.

Силабус ВОК Культурологія моди складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Предметом вивчення ОК є мода як культурний феномен та її культурологічне осмислення. У запропонованому курсі представлено концептуальні підходи до феномену моди, її історичну специфіку у західноєвропейській культурі та культурі Сходу (Індія, Китай Японія, інші). Український традиційний костюм. Особливості жіночих образів, регіональні особливості, семіотичний аналіз. Чоловіче вбрання: історична та регіональна динаміка. Козацький стрій. Особлива увага звертається на моду ХХ-початку ХХІ століть, її радикальні експерименти, запозичення, сучасні інтерпретації історичних стилів, еkleктичний дискурс. Трансформація культурних кодів і знаків у моді, семіотичні конотації модних тенденцій у контексті культурних змін та культурних трендів. Мода і стиль. Мода (haute couture) як мистецтво. Карантинна та посткарантинна мода. Споживацька ідеологія і фешн-індустрія. Усвідомлене споживацтво та екологічна мода. Мода як прогноз. Мода та медіапростір, мода та

інтернет-середовище.

2. **Мета і завдання освітнього компонента.** Мета ВОК – формування цілісного уявлення про моду як соціокультурний феномен, систему символів і комунікації, а також як інструмент ідентичності, ідеології, влади та креативних індустрій, розгляд основних етапів становлення та образно-знакових елементів феномену моди в історико-культурному контексті й у сучасному культурологічному дискурсі. Основні завдання – розкрити моду як об’єкт культурологічного аналізу; з’ясувати методологічні принципи та теоретичні підходи до феномену моди в культурології; ознайомитися з основними теоріями моди; показати взаємозв’язок моди з історією, мистецтвом, тілесністю, гендером, політикою; сформувати навички аналізу візуальних і текстильних образів; навчити інтерпретувати сучасні модні практики в культурному контексті; розвинути критичне мислення та естетичну чутливість; ; оглянути основні історичні етапи становлення моди у західноєвропейському та азійському регіонах; з’ясувати визначальні характеристики українських строїв, їх історичну динаміку та регіональну специфіку, зовнішні впливи; аналізувати семіотично-герменевтичні, психоаналітичні та психосоматичні виміри моди і стилю; дослідити структуру сучасної фешн-індустрії, її місце і вплив у сучасній культурі; актуалізувати поняття моди у контексті усвідомленого споживацтва та (пост)карантинної реальності.

У процесі навчання застосовуються **методи**, орієнтовані на критичний аналіз, дослідницьку автономію, креативне мислення, міждисциплінарну методологію: дослідницько-(проблемно-)орієнтоване навчання, метод кейс-стаді, проектне навчання, дискурсивний аналіз, семінари-дискусії, публічний захист позиції.

3. У результаті вивчення ВОК здобувач повинен **знати**:

- особливості моди як соціокультурного і символічного феномену;
- культурологічні теорії аналізу моди;
- основні історико-культурні етапи становлення моди в західній і східній культурних традиціях;
- витоки і сучасні інтерпретації традиційних українських строїв;
- специфіку моди в контексті ідентичності, гендеру, класу та влади;

вміти:

- інтерпретувати візуальні образи та модні колекції як культурні явища;
- критично осмислювати індустрію моди та її соціальні наслідки;
- створювати аналітичні та творчі тексти про моду.

Вивчення ОК сприятиме формуванню **soft skills**:

- критичне та просторове мислення;
- креативність;
- міжкультурна чутливість;
- командна робота;
- етична відповідальність;

- презентація ідей, ефективна комунікація;
- адаптивність, тайм-менеджмент.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Семінари	Сам. робота	Конс.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Теоретичні засади культурології моди. Мода як предмет культурологічного дослідження. Основні теорії моди (Г. Зіммель, Р. Барт, П. Бурдьє, Ж. Бодрійєр). Мода як мова та система знаків. Мода, стиль і смак	30	2	4	22	2	ДС/14
Тема 2. Історико-культурні виміри моди. Мода в традиційних і модерних суспільствах. Гендерні виміри моди. Мода і влада: ідеологія, клас, соціальна ієрархія.	30	2	4	22	2	ДС, Р/14
Тема 3. Мода, ідентичність і культура. Мода як форма самовираження та ідентичності. Мода і тілесність. Субкультури і контркультура в моді. Мода в умовах глобалізації	30	2	4	22	2	Р, РМГ/14
Тема 4. Український традиційний одяг: особливості генези, регіональний контекст, впливи. Мода і національна ідентичність. Мода в умовах війни	30	2	4	22	2	ДС, Р/14
Тема 5. Сучасна мода та креативні індустрії. Фешн-індустрія і креативна економіка. Мода і медіа: соціальні мережі, блогери,	30	2	4	22	2	РМГ, ДС, Р/14

інфлюенсери. Сталий розвиток і етична мода						
Самостійна робота (мініпроект, мікроаналіз, аналітичне есе)						СР/30
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	150/100

Форми контролю*: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, СР – самостійна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійної роботи

Практичне завдання 1. Мода як система знаків: семіотичний аналіз образу на вибір: подіумний, вуличний, історичний або медійний: кольори, матеріали, силует; культурні та соціальні коди; можливі інтерпретації образу (2-3 стор. або презентація).

Практичне завдання 2. Соціальний вимір моди: мода як соціальний маркер (класова належність, гендер, вік, професійна ідентичність на прикладі street style, Instagram, TikTok, архівні фото).

Практичне завдання 3. Мода і тілесність: порівняти два історичні або сучасні образи тіла в моді, наприклад, корсет / oversize: які норми тіла вони формують; які цінності репрезентують; який соціальний тиск створюють.

Кейси для аналізу

Кейс 1. Мода і влада: одяг як інструмент контролю та ієрархії у різні історичні періоди (уніформа, дрес-код, заборона/припис носіння певного одягу).

Кейс 2. Субкультури і контркультура: власні модні коди, мода як форма протесту (панки, готи, хіп-хоп, queer fashion, інші).

Кейс 3. Стала мода. Індустрія моди – один із найбільших забруднювачів довкілля. Проаналізувати бренд або ініціативу: zero waste fashion; upcycling; ethical fashion.

Кейс 4. Мода в умовах війни. Дослідити: військову естетику; волонтерський мерч; символіку в сучасному одязі.

Теми есе (на вибір)

- Мода як форма комунікації.
- Чи є мода мистецтвом?
- Смак як соціальний конструкт (П. Бурдьє).
- Мода як інструмент ідентичності.
- Гендер і мода в ХХІ столітті.
- Мода і тілесна норма.
- Fast fashion: культура споживання чи експлуатації?
- Соцмережі як нові подіуми.
- Чи можлива етична мода?
- Гламур і мода. Коротка історія гламуру.
- Мода і субкультури.
- Мода в кінематографі (Голівуд, європейське кіно 60-80-і рр., українське кіно на вибір).

- Фешн-індустрія.
- Мод і споживацтво (масова культура).
- Мода і мистецтво.
- «Модна гігієна» різних епох.
- Мода і цензура.
- Світ з «без-моди».
- Фешн-маркетинг.

Мініпроєкти

Мініпроєкт 1. Культурний аналіз бренду. Проаналізувати модний бренд як культурний феномен: історія; візуальний код; ідеологія; цільова аудиторія.

Мініпроєкт 2. Мода та ідентичність. Створити проєкт (есе + візуал), який демонструє: національну; гендерну; професійну або субкультурну ідентичність через моду.

Мініпроєкт 3. Візуальний архів, Instagram-проєкт; онлайн-галерея: мода одного десятиліття; мода війни; мода як протест.

Мініпроєкт 4. Візуальний аналіз

- однієї колекції: концепція; символи; культурні алюзії.
- Street style (фото з міст України або світу), повсякденна мода як культурний текст.
- Медіаобраз: образ артиста; інфлюенсера; персонажа фільму чи серіалу.

IV. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, довіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності. Учасник освітнього процесу повинен дотримуватися навчальної етики, толерантності стосовно всіх учасників процесу навчання, не порушувати часових меж та лімітів навчального процесу.

Для забезпечення довіри до результатів навчання категорично заборонено списувати під час виконання практичних завдань, на іспиті та ін. Усі письмові роботи, виконані здобувачем освітнього рівня, за наявності сумнівів в академічній доброчесності можуть бути перевірені за допомогою систем антиплагіату. Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих робіт чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій передбачена адекватна реакція відповідно до нормативного документа – *«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній*

діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Дотримання академічно доброчесності забезпечується відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом та здобувачами освіти передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими університет керується у своїй діяльності, можна докладно ознайомитися в – *«Кодексі академічної доброчесності Волинського університету імені Лесі Українки»* <https://lnk.ua/KVvdM6d4E> .

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу. Вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю з аспірантом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

Якщо через поважні причини здобувач рівня не відвідав заняття чи хоче покращити свій результат, то в дні консультацій він зможе скласти тему чи кілька тем, але не пізніше як за тиждень до офіційної дати призначення заліку. У випадку

незадовільної підсумкової оцінки здобувач має можливість повторного складання іспиту викладачеві відповідно до переліку запропонованих питань в терміни, визначені розкладом екзаменаційної сесії.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувач має можливість порушити будь-яке питання, яке має стосунок до процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуте відповідно до попередньо визначених процедур у ЗВО. Для врегулювання конфліктів у навчальному та освітньому процесі керуємося «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки», п. 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за види навчальних робіт:

Семінарські заняття – за роботу на одному занятті – від 10 до 20 балів, всього – 70 балів;

Виконання завдань самостійної роботи – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина, логічна послідовність висвітлення проблеми;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- здатність презентувати різнобічні і варіативні матеріали по темі;
- засвоєння категоріального апарату;
- вміння вести наукову дискусію;
- вміння резюмувати, узагальнювати.

В оцінці здобувачів враховуються наступні моменти: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; не традиційність підходу до викладу відповіді; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

Критерії оцінювання самостійної роботи

У процесі виконання завдань важливо не «правильно відповісти», а навчитися бачити моду як культурний текст і вміти його інтерпретувати. Обрані теми чи кейси передбачають короткі, але змістовні тексти (2-4 стор.) або/і презентації. Крім того, важливим чинником успішності розкриття теми є вміння її публічно представити, аргументовано захистити ключові ідеї,

Загальні принципи оцінювання

- Аналітичність та аргументованість;
- Актуальність теми есе чи кейсу;
- коректне використання термінів, понять, концептів;
- застосуванні культурологічних підходів;
- використання прикладів з історії, культури, мистецтва, буденності;
- самостійності мислення;
- оригінальність підходів, інтерпретацій, висновків;
- аналітична глибина;
- поєднання академічного стилю і живої мови;
- креативний синтез теорії, сучасних прикладів, власних інтерпретацій
- коректні посилання.;

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ВОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. Напередодні складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Питання для заліку.

1. Мода як соціокультурне явище.
2. Основні функції моди у сучасній культурі.
3. Г. Зіммель про моду.
4. Р. Барт: семіотика моди.
5. Західноєвропейська мода: основні етапи становлення.
6. Вулична мода: особливості фоормування, субкультури.

7. Висока мода: модні будинки, покази мод, модні сезони.
8. Український жіночий стрій: еволюція, одяг прикраси, текстиль.
9. Традиційний чоловічий костюм: специфіка різних регіонів.
10. Трансформації українського вбрання у сучасних умовах.
11. Мода ХХ століття: радикальні зміни традиції.
12. Мода і модернізм у мистецтві.
13. Мода постсучасності: унісекс, еkleктика, субкультури, урбанізм, нео(псевдо)історизм.
14. Споживацтво і мода. Усвідомлене споживацтво.
15. Фешн-індустрія, фешн-фотографія, модні тренди.
16. Медіамода. Інстамода.
17. Мода і стиль.
18. Мода в умовах нових медіа.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляції. Київ, 2003
2. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія від давнини до наших днів. Київ, 2013
3. Історія моди, Київ, 2019
4. Мокровольська К. Карантин-2020: Як бренди налагоджували спілкування з покупцями [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20217304-karantin-2020-yak-brendi-nalagodzhuvali-spilkuвання-z-pokupcyami>
5. Пригода Т. М. Мінімалізм, дзен, карантин у сучасній культурі: спроба усвідомленого споживацтва. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Науковий збірник. Вип. 35. Рівне, РДГУ, 2020. С. 115-122.
6. Фром Е. Мати чи бути? / Пер. з нім. О. Михайлова та А. Буряк. — Київ: «Український письменник», 2010. — С. 222.

7. Хомутова О. Мода та її вплив на поведінку споживачів [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/moda-ta-yiyi-vpliv-na-povedinku-spozhivachiv-1/viewer>
8. Шандренко О. М. Наукові підходи до осмислення феномену моди в контексті комунікативних відносин культури. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Вип. 29. С. 56-64.
9. Шатковська І. Чи можна не дотримуватися дрес-коду? Журнал "Секретарь-референт". 2011
10. Poperechna, G., Pryhoda-Donets, T. ., Nikolenko, K. ., Makarov, Z. ., & Tytar, O. (2025). A MODA COMO SÍMBOLO DE HIERARQUIA SOCIAL: FILOSOFIA DE CONSUMO NA CULTURA DE MASSA. Synesis (ISSN 1984-6754), 16(4), 159–176. Recuperado de <https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/3222> (indexed in the Emerging Sources Citation Index (ESCI) of the Web of Science)

Інтернет-ресурси

1. Ера свідомого споживання. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://taslife.com.ua/blog/conscious-consumption>
2. Журнал «Теорія Моди: одяг, тіло, культура» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.facebook.com/TMjournal/>
3. Мода як феномен культури [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://stud.com.ua/118018/kulturologiya/moda_fenomen_kulturi
4. Документальний фільм про традиційне вбрання Полтавщини «У крала коралі». <https://www.youtube.com/watch?v=heYBIFjBq8M&t=149s>
5. Традиційний жіночий одяг. Частина 1. [youtube.com/watch?v=oUmETIokXDs&ab_channel=KOZAMEDIA](https://www.youtube.com/watch?v=oUmETIokXDs&ab_channel=KOZAMEDIA)
6. Українські прикраси. Частина 1. Древо. [youtube.com/watch?v=mfluyBc_nXc&ab_channel=FREEДОМ](https://www.youtube.com/watch?v=mfluyBc_nXc&ab_channel=FREEДОМ)
7. Не вишиванками єдиними - як одягались українки у 1910 році. Dressing with me in 1910. https://www.youtube.com/watch?v=_OU3uhDqmtY
8. Традиційний чоловічий одяг. Частина 1. <https://www.youtube.com/watch?v=e77zjqbXf8>
9. Історія моди: хто такий Денді? Як виник і як вплинув на вигляд усіх чоловіків у світі. <https://www.youtube.com/watch?v=4BJVfGiMIPc>
10. Історія моди від 20-х до 2000 років. Ікони стилю кожного десятиліття. <https://www.youtube.com/watch?v=H2jIQiEu7s4&t=13s>